

У січні 2020 року споживча інфляція в річному вимірі сповільнилася до 3.2% (з 4.1% р/р у грудні). У місячному вимірі ціни зросли на 0.2%. Також у січні ДССУ планово переглянув вагову структуру ІСЦ, яка крім актуалізації національних рахунків відображала також зміну регіональної структури. Зміни практично не мали впливу на показники річного ІСЦ – за оцінками НБУ становили менше 0.1. в.п. Інфляція на початку 2020 року очікувано вийшла за нижню межу цільового діапазону $5\% \pm 1$ в.п. Уповільнення інфляції зумовлене, передусім, подальшим впливом торішнього зміцнення гривні на споживчі ціни. Додатково цей ефект підсилюється зниженням світових цін на енергоносії та збільшенням пропозиції сирих продуктів харчування. Ці чинники переважили вплив високих темпів зростання споживчого попиту та заробітних плат. Зниження інфляції в січні відповідало траєкторії прогнозу НБУ, опублікованому в Інфляційному звіті за січень 2020 року.

Зміна вагової структури

У січні 2020 року відбувся черговий перегляд ДССУ вагової структури ІСЦ. Актуалізація передусім пов'язана з оприлюдненням остаточних даних за національними рахунками (для 2020 року використовуються дані національних рахунків за 2018 рік). Загалом зміни незначні – за основними категоріями менше 0.7 в.п. Зменшилася вага продуктів харчування та безалкогольних напоїв, алкоголю та тютюну. Натомість збільшилася вага комунальних послуг, харчування та проживання поза домом. Цього року, крім урахування даних національних рахунків, також було змінено регіональну вибірку, на основі якої здійснюються спостереження цін. Загалом всі методологічні зміни суттєвого впливу на показники інфляції не мали. Згідно з оцінками НБУ, вплив зміни вагової структури на січневий ІСЦ у річному вимірі не перевищував 0.1 в.п.

Базова інфляція

Базова інфляція сповільнилася до 3.3% р/р (з 3.9% р/р у грудні). Зміцнення гривні продовжувало відобразитися на вартості імпортованих товарів і товарів із високою часткою імпорту в собівартості. Крім цього, послабленню фундаментального інфляційного тиску сприяло поліпшення інфляційних очікувань усіх груп респондентів.

Під впливом курсового чинника продовжилося падіння цін на непродовольчі товари (до 3.0% р/р). Нижчими за торішні були ціни на одяг та взуття, автомобілі, побутову техніку та електроніку. Окремі товари цих категорій подешевшали на 5-12%. Крім того, сповільнювалося зростання цін на меблі, посуд, квіти, побутову хімію та фармацевтичну продукцію (до 1-2% р/р).

Й надалі сповільнювалося зростання цін на продукти харчування з високим ступенем обробки (до 4.6% р/р), передусім тих, які суттєво залежні від імпорту. Так, меншими темпами зростали ціни на макаронні вироби, рибу та морепродукти, чай, а ціни на рис та оливкову олію

знизилися. Крім того, високий врожай зернових сприяв уповільненню зростання цін на хліб та борошняні вироби.

Темпи зростання вартості послуг трохи знизилися (до 11.5% р/р), однак залишалися найвищими серед основних компонентів інфляції. Це пояснюється збереженням стійкого споживчого попиту та збільшенням витрат бізнесу, зокрема на оплату праці. Високими темпами зростала вартість послуг освіти, мобільного зв'язку, кабельного телебачення, перукарень, медичних послуг. Підвищення цін на фінансові, нотаріальні, ритуальні послуги, а також послуги готелів навіть прискорилося. Водночас зберігався дезінфляційний вплив зміцнення гривні на вартість послуг, які переважно мають високу частку імпорту в собівартості (кінотеатри, Інтернет, хімічне чищення) або вартість яких має тісну прив'язку до курсу (оренда житла, туристичні послуги).

Зміна цін на сирі продукти харчування

Суттєво знизилися темпи зростання цін на сирі продукти харчування (до 1.1% р/р). Завдяки гарному врожаю більшості овочів та порівняно теплій погоді в листопаді – січні поглибилися падіння цін на капусту, моркву, цибулю, буряк, помідори, огірки, баклажани, перець. Зростання цін на картоплю також уповільнилося (до 42.9% р/р). Зниження вартості кормів, посилення конкуренції на зовнішніх ринках та нарощування внутрішнього виробництва зумовили здешевлення курятини та яєць. Зміцнення гривні та достатня імпортна пропозиція сприяли зниженню темпів зростання цін на фрукти, передусім банани та цитрусові. Натомість надалі високими темпами зростали ціни на гречану крупу та яблука через менший врожай.

Зміна адміністративно регульованих цін

Темпи зростання адміністративно регульованих цін знизилися (до 8.0% р/р). Зокрема нижчими темпами зростали ціни на алкоголь та тютюнові вироби. Сповільнилося зростання вартості холодного водопостачання та водовідведення. Вартість опалення та

гарячої води практично повернулася до минулорічних рівнів. Попри зростання тарифів на газ для населення у місячному вимірі (з урахуванням зміни формули розрахунку ціни та відокремлення платежу за транспортування¹), вони залишалися суттєво нижчими, ніж рік тому (на 21.1% р/р).

Зміна цін на паливо

Падіння цін на паливо уповільнилося (до 6.1% р/р). Попри тимчасову стабілізацію світових цін на нафту в попередні місяці (згідно з розрахунками НБУ світові ціни на нафту відображаються в цінах на паливо на вітчизняному ринку з лагом в один місяць), падіння цін на паливо підтримувалося подальшими ефектами перенесення зміцнення курсу гривні в 2019 році² та зменшенням внеску торговельної націнки.

Промислова інфляція

У січні темпи зниження цін у промисловості скоротилися (до 5.9% р/р). За місяць ІЦВ зріс на 2.5%. Це пояснюється покращенням зовнішньої цінової кон'юнктури для товарів українського експорту, а також зростанням цін на електроенергію.

Зокрема незначне відновлення зростання цін на залізну руду на світових ринках сприяло стрімкому скороченню падіння цін у добуванні металевих руд, насамперед тих, що реалізуються за межі України (до 4.7% р/р з 20.5% р/р у грудні). Відповідно дещо послабилося зниження цін в металургії (до 17.9% р/р).

Натомість на тлі тимчасової стабілізації цін на нафту наприкінці 2019 року – на початку 2020 року зменшилися темпи падіння у добуванні сирої нафти та природного

газу (до 20.5% р/р). Це також позначилося на суміжних ланках виробничого процесу, зокрема сповільнилося зниження цін у хімічній промисловості (6.3% р/р) та у виробництві коксу та нафтопродуктів (12.2% р/р).

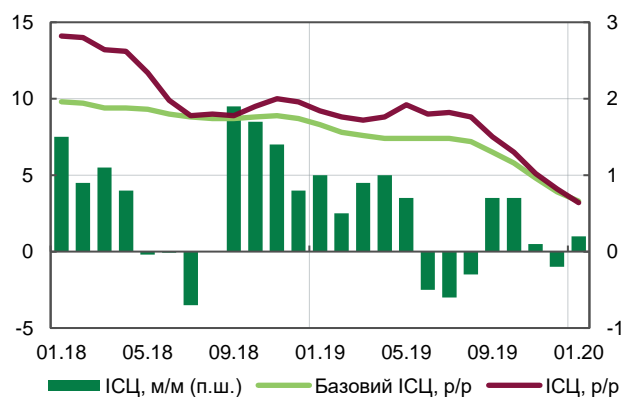
У січні підвищилися ціни на електроенергію для промисловості через зменшення частки виробництва більш дешевої атомної електроенергії, що позначилося насамперед на ціновій динаміці ринку "на добу наперед". Це переважило ефект від зниження цін на природний газ для промисловості. У результаті темпи падіння цін в постачанні електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря зменшилися (до 3.2% р/р).

Водночас нижчими темпами зростали ціни в інших секторах переробної промисловості. Зокрема уповільнилося зростання цін у виробництві гумових та пластмасових виробів, а падіння цін в машинобудуванні та деревообробній промисловості поглибилося. Це серед іншого пояснюється здешевленням сировини та комплектуючих, у тому числі завдяки зміцненню гривні у попередні періоди.

Темпи зростання цін у виробництві харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів знизилися (до 0.9% р/р). Зокрема високий урожай зернових сприяв повільнішому зростанню цін у виробництві хліба. Тривало сповільнення зростання цін у виробництві молочних продуктів (до 7.3% р/р), а ціни у виробництві м'ясних продуктів знизилися (на 0.4% р/р), у тому числі через значну пропозицію на внутрішньому ринку внаслідок тимчасової заборони щодо ввезення з України на територію ЄС м'яса птиці.

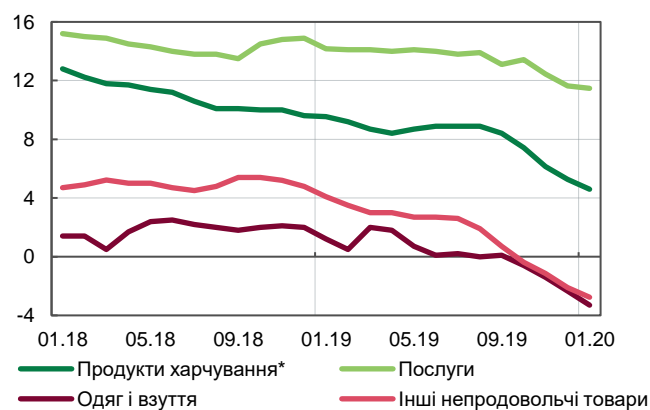
У січні 2020 року споживча інфляція в річному вимірі сповільнилася до 3.2%, очікувано вийшовши за нижню межу цільового діапазону 5% ± 1 в.п. Це зумовлене передусім подальшим впливом торішнього зміцнення гривні, що підсилюється зниженням цін на енергоносії та збільшенням пропозиції сирих продуктів. Ці чинники переважили вплив зростання споживчого попиту та заробітних плат

Графік 1. Індекси споживчих цін, %

Джерело: ДССУ.

Графік 2. Основні компоненти базового ІЦ, % р/р

*З високим ступенем оброблення.
Джерело: ДССУ, розрахунки НБУ.

¹ Попри розподіл цих функцій ДССУ й надалі враховуватиме у вартості газу платіж за його розподіл.

² Зокрема, через зменшення гривневого еквіваленту непрямих податків, які розраховуються в євро та встановлюються в гривневому еквіваленті на початку звітної квартилу.

Гарний врожай, збільшення виробництва та розширення імпорту окремих сирих продуктів сприяли сповільненню зростання цін на них

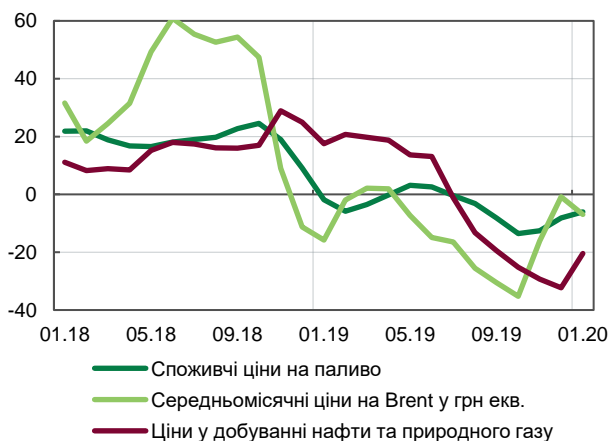
Графік 3. Ціни на окремі сирі продукти, % р/р

Джерело: ДССУ.

Падіння цін на паливо підтримувалося подальшими ефектами перенесення від міцнішого курсу гривні в 2019 році та зменшення внеску торговельної націнки

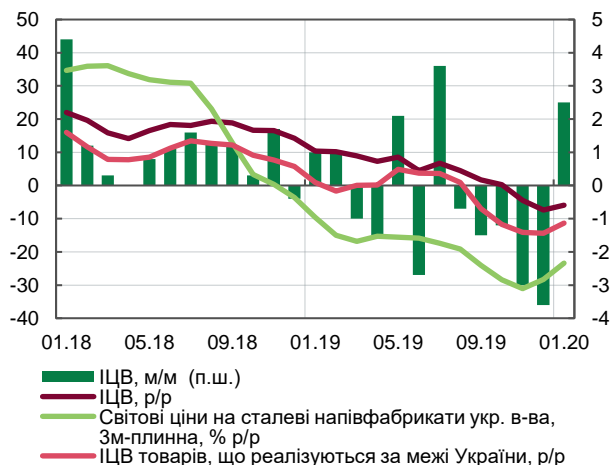
Графік 5. Індекси цін на паливо, % р/р

Джерело: ДССУ, Refinitiv Datastream.

У січні темпи зниження ІЦВ скоротилися, що пояснюється певним покращенням зовнішньої цінової кон'юнктури для товарів українського експорту та сповільненням падіння цін на електроенергію

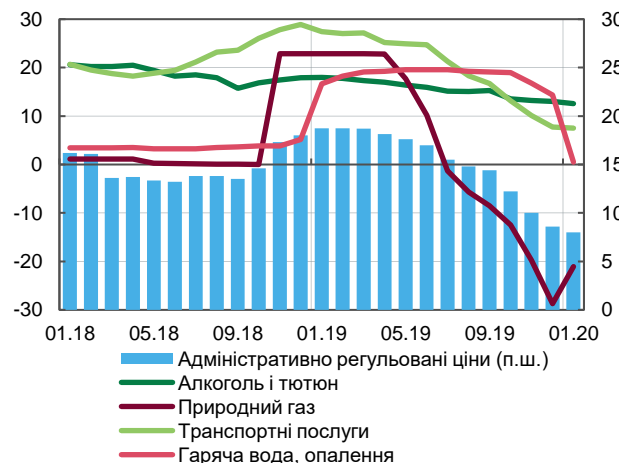
Графік 7. Індекс цін виробників, %

Джерело: ДССУ.

Попри підвищення тарифів на природний газ у січні, зростання адміністративно регульованих цін сповільнилося завдяки зниженню темпів зростання цін на більшість інших компонент

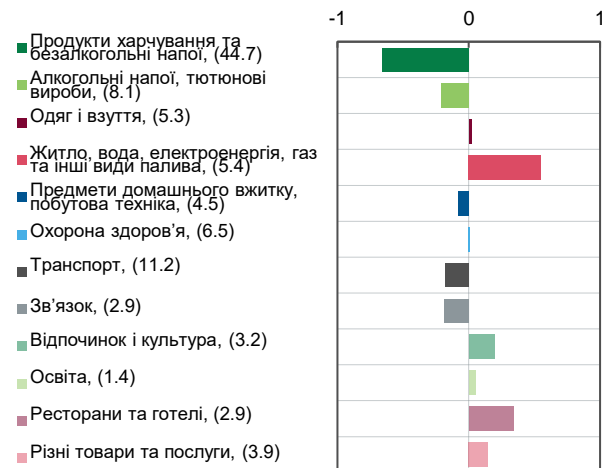
Графік 4. Компоненти адміністративно регульованих цін, % р/р

Джерело: ДССУ.

У січні ДССУ планово переглянув вагову структуру ІСЦ, однак зміни практично не мали впливу на показники річного ІСЦ

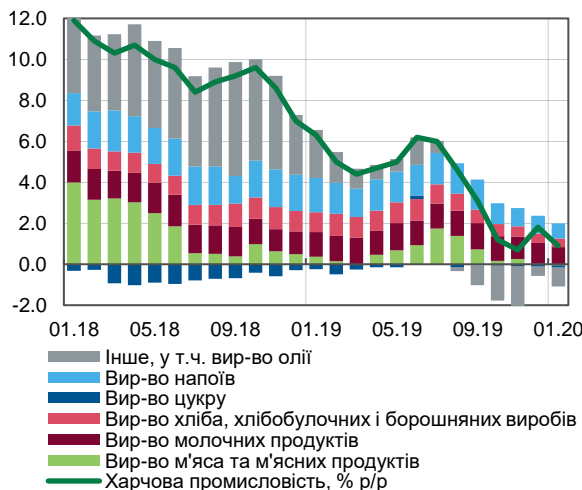
Графік 6. Зміна вагової структури ІСЦ за основними групами, в.п. (у дужках – вага для 2020 року, %)

Джерело: ДССУ.

Сповільнювалося зростання цін і серед більшості галузей харчової промисловості, у тому числі через рекордні врожаї зернових та олійних

Графік 8. Основні компоненти річної зміни цін у виробництві харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів, в. п.

Джерело: ДССУ.

Таблиця 1. Зміна цінових індексів ІСЦ

	Частка ІСЦ для 2020 року, %	2017 рік	2018 рік	% р/р			Січень 2020 року, % м/м
				2019 рік			
				листопад	грудень	січень	
Компоненти споживчого кошика (за класифікацією Національного банку України)							
Індекс споживчих цін	100.0	13.7	9.8	5.1	4.1	3.2	0.2
Базова інфляція	59.4	9.5	8.7	4.8	3.9	3.3	-0.2
Небазова інфляція*	40.6	19.4	10.7	6.2	4.8	3.2	0.8
сирі продукти	19.4	23.5	3.3	7.0	3.9	1.1	1.1
адміністративно регульовані тарифи та ціни	18.0	16.1	18.0	10.0	8.6	8.0	1.3
паливо	3.2	20.0	9.1	-12.6	-8.2	-6.1	-4.0
Окремі компоненти споживчого кошика (за класифікацією ДССУ)							
Продукти харчування та безалкогольні напої	44.7	17.7	7.8	6.6	4.8	3.1	0.2
Алкогольні напої, тютюнові вироби	8.1	20.7	17.9	13.2	13.0	12.6	0.8
Одяг і взуття	5.3	0.9	2.0	-1.4	-2.3	-3.3	-5.6
Житло, вода, е/е, газ та інші види палива, у т. ч.:	5.4	10.6	10.6	1.1	-1.9	-2.8	1.7
утримання будинків та прибудинкових територій	0.3	47.5	23.7	7.2	6.9	6.6	0.4
водопостачання	0.2	20.2	19.9	13.0	12.7	11.1	0.0
гаряча вода	0.2	0.9	3.2	13.2	12.3		
природний газ	1.4	1.2	22.9	-19.7	-28.7	-21.1	10.7
центральне опалення	1.0	3.8	5.2	17.2	14.6		
електроенергія	1.0	28.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Транспорт	11.2	16.7	12.9	-3.1	-2.3	-1.4	-0.7
Зв'язок	2.9	9.1	15.1	13.4	11.8	9.9	0.8
Освіта	1.4	14.9	13.4	13.6	13.5	13.5	1.4

Таблиця 2. Окремі компоненти ІЦВ

	Частка ІЦВ для 2020 року, %**	2017 рік	2018 рік	% р/р			Січень 2020 року, % м/м
				2019 рік			
				листопад	грудень	січень	
Індекс цін виробників	100.0	16.5	14.2	-4.5	-7.4	-5.9	2.5
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	15.9	30.4	14.3	-17.2	-22.8	-16.6	5.2
Добування кам'яного вугілля	3.3	47.8	5.4	-21.7	-23.6	-31.5	-5.2
Добування сирої нафти і природного газу	4.8	16.1	24.9	-29.3	-32.3	-20.5	15.0
Добування металевих руд	6.3	29.3	8.2	-11.1	-21.4	-11.8	3.9
Переробна промисловість	64.4	18.5	7.4	-6.0	-5.7	-5.5	-0.2
Вир-во харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів	21.4	12.5	7.0	0.7	1.8	0.9	-0.6
Вир-во коксу та продуктів нафтоперероблення	2.9	43.0	-3.1	-17.5	-14.2	-12.2	0.4
Вир-во хімічних речовин і хімічної продукції	2.9	21.9	7.7	-6.2	-8.9	-6.3	2.3
Вир-во основних фармацевтичних продуктів і фармацевтичних препаратів	1.5	11.0	16.7	11.3	9.6	10.0	1.4
Вир-во гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції	5.7	12.5	12.6	3.1	2.6	1.3	0.0
Металургійне вир-во, вир-во готових металевих виробів, крім виробництва машин та устаткування	15.9	26.9	5.6	-18.8	-18.8	-17.9	-1.1
Вир-во автотранспортних засобів, причепів і напівпричепів та інших транспортних засобів	3.2	17.9	17.3	2.8	1.1	1.2	1.2
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	18.5	4.0	29.8	3.0	-5.6	-3.2	8.1

* Розрахунки Національного банку України на підставі даних ДССУ. Сума внесків компонентів ІСЦ може відхилитися від загального ІСЦ в результаті застосування динамічних ваг відповідно до методології ДССУ та округлення.

** Частка компонентів у ІЦВ розрахована на підставі даних ДССУ щодо обсягу реалізованої промислової продукції за видами діяльності за 2019 рік.

Список скорочень:

ІСЦ	індекс споживчих цін	НЕОК	номінальний ефективний обмінний курс
ІЦВ	індекс цін виробників	м/м	у місячному вимірі
ДССУ	Державна служба статистики України	р/р	у річному вимірі
НБУ	Національний банк України		